

1782, 1780
Hübel.
PROBLEMA IVRIS FEVDALIS

Num ob renouationem simultaneae inuestiturae a proximiore simultaneae inuestito omiffam, consolidatio feudi temporaria, existente successionis casu, locum habeat.

DISSERTATIO INAUGVRALIS

QVAM

ILLVSTRIS IVRE CONSVLTORVM COLLEGII

AVCTORITATE

PRO GRADV DOCTORIS
IN VTROQVE IVRE

CAPESSENDO

D. XVIII. APRILIS A. R. S. CIO DIO CCLXXXII.

H. L. Q. C.

PVBLICE TVEBITVR

HENRICVS FERDINANDVS HVIBEL

IVR. VTR. BACCAL. ET ADVOC. SAXON. IMMATR.

LIPSI AE,

EX OFFICINA BÜTTNERIA.

PERILLVSTRI

ATQVE

EXCELLENTISSIMO

DOMINO

AVGVSTO FRIDERICO

L. B. DE ENDE

DOMINO ET DYNASTAE IN REHMSDORFF
ET CRIMTZSCHEN

SERENISSIMISAXONIAE PRINCIPIS ELECTORIS SVM-
MI PROVOCATIONVM SENATVS PRAESIDI
GRAVISSIMO, REL.

PATRONO

SVMMA PIETATE

COLEND O.

AVGVSTO FRIDERICO

L. B. DE RINDE

DOMINO ET DYNASTAE IN BEMHSDORF

ET CRIMTSCHEN

SENERISSIMISSAXONIAE PRINCIPIS ELECTORIS

MI PROVOCAATIONVM SENATVS BRASSIGI

GRAVISSIMO

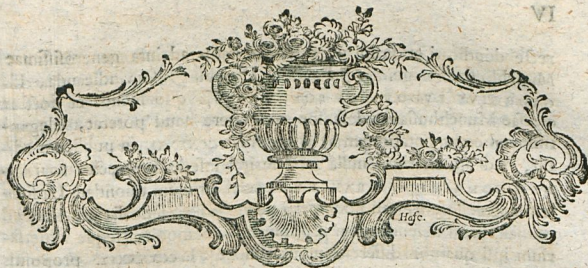
Quod praesentem iuris feudalis quaestionem
PERILLVSTRI atque **EXCELLEN-**
TISSIMO NOMINI TVO inscribere, et hoc quic-
quid dissertationis est, **TIBI** consecrare sustineo, etsi
summo temeritatis et arrogantiae sensu abundare videat-
ur, **TVA** tamen indulgentia qua omnium animos eri-
gis atque confirmas, mihi quoque hunc qualemcunque
ingenii foetum submisisse offerenti, veniam excusationem-
que pollicentur. Scio equidem, exiguam hancce opellam
nihil prorsus continere, quod **TIBI**, tanto, tanque in-
telligenti iurium arbitro et existimatori villo modo probari
queat, et quod inter grauissima, quibus pro publica salute
quotidie occuparis, negotia iudicio **TVO** sit dignum:
attamen patere, **PERILLVSTRIS** atque **EX-**
CELLENTISSIME DOMINE, ut a **SPLEN-**
DIDISSIMO NOMINE TVO, huic alias tenui
libello meo, decus atque auctoritas concilietur. Suscipias
quae-

quaeſo clementer atque ſereno vultu, hoc quaecumque ſum-
mae erga TE obſeruantiae, pietatis reuerentiaeque meae
monimentum, et quod demiffiffimamente rogo, benignif-
ſimo TVO patrocinio (quo ne vnquam indignus vi-
dear, omni qua par eſt animi religione et industria enitar)
me habeas commendatiſſimum. Caeterum ſupremum
Numen precor, vt TE, PERILLVSTRIS
EXCELLENTISSIME que DOMINE, cuius
graviſſimo praefidio intemerata ſtat iuſtitiae adminiſtratio,
in vniuerſae patriae ſalutem ad ſerds vsque annos ſaluum
ſoſpitemque et vna cum PERILLVSTRI FAMI-
LIA TVA omni proſperitatis genere, quo humana feli-
citas cenſetur, quam florentiſſimum eſſe iubeat.

PERILLVSTRI ATQVE
EXCELLENTISSIMO NOMINI TVO

addiſſimus

HENRICVS FERDINANDVS HVIBEL.

S. I.

Prologus.

Quod aliis iurisprudentiae clientelaribus subinde accidit, ut quae ab interpretibus iuris feudalis neglectae, neque scriptis rite, aut prout earum dignitas postulabat illustratae, tenebris quasi obuolutae iacuerunt, tum autem excoli et velut in lucem protrahi coeperunt, cum, lite super negotio feudali mota, excitata fuere Ictorum ingenia, qui illam litrem facientes suam, dubiis vtriusque motis et sub examen vocatis, inter se de vero et genuino controuersiae huius principio contenderunt, et, quae cuique visa fuerit verior sententia, scriptis declararunt eamque defenderunt, idem contigisse nobilissimo iuris feudalis de simultanea inuestitura argumento, quis in re publica literaria et feudali adeo peregrinetur, quin sciat? Atque ut iam nihil dicam de contentione illa super successione Lauenburgica, quae olim et fora et academias exercuit, recentius exemplum in promptu est. Cum enim inter Serenissimi Principis Anhaltino-Seruestanti Cameram, et generosissimam Munchhufiorum gentem inde ab anno cfo lcc lxxiv. ob feudum et castrum Dornburgense, ad Alvim fluium in Principatu Anhaltino-Seruestanto situm, lis ageretur, quae non nisi perspecta omnis simultanea inuestiturae indole,

IV

recte diiudicari et dirimi poterat, excitatus ad iura generosissimae Munchhusiorum gentis in Feudum Dornburgense vindicanda, Ill. GEORGIVS LVDOVICVS BOEHMERVS, quo melior et doctior causae Munchhusianae defensor contingere haud poterat, elegantissimam commentationem a) anno c1o l3 ccxxxvi. in publicum edidit, sed aduersarium nulla ratione ipsi inferiorem naclus IOHANNEM GODOFREDVM BAVERVVM, celeberrimum quondam Lipsiensem antecessorem, qui Boehmero de variis iuris feudalis principis ad causam suam defendendam propositis litem mouit, seque aduersarium ipsi quatuor dissertationibus anno c1o l3 ccxxxvi. propositis obiecit b). BOEHMERVS vero non acquieuit, sed principia a Baue-ro oppugnata a dubiis liberare annisus librum singularem c) anno c1o l3 ccxxxvii. scriptis Baueri opposuit d). Qua quidem controuersia, inter alia praecipue argumentum de simultanea inuestitura ab hisce duumiris eleganter et docte illustratum atque excutitum fuit, adeo, vt omnia, quae in hanc rem dici possint, exhausta videantur. Quod licet ita sit, tamen haud raro quaestiones ad simultaneam inuestituram spectantes incidunt, quae tunc temporis nec motae nec in controuersiam fuerunt vocatae, vt, si quis in his excutiendis ueretur, laborem sane haud inutilem suscepisse uideatur. Quaestio-nem ad disceptandum hocce libello propositam, omnino huc referendam esse existimo. Etenim quo maiora utrinque pro causa tum domini directi, tum remotiorum simultaneae inuestitorum pro-ferri

- a) de inuestiturae simultaneae euentualis non desiderata renouatione eius-que impuni omissione. (Goetting. 1741.)
- b) *Prima* est de indole et natura inuestiturae feudalis: *altera*, de origine et progressu communis Saxonum manus: *tertia*, de forma ac definitione communis Saxonum manus: *quarta*, de communi Saxonum manu ob neglectam renouationem amissa. (Lips. 1746.)
- c) de indole et natura expectatiuae et inuestiturae feudalis et de huius renouatione. (Goett. 1747.)
- d) Totam historiam huius controuersiae praeter CAR. FERD. HOMMELIVM in litteratura iuris p. 301. docte et eleganter descripsit Ill. DAN. NETTELBLADT in Hallischen Beyträgen zu der juristischen Gelehrten Historie T. I. Part. I. No. II. p. 27-97.

ferri queunt argumenta, quae animum dubium et suspensum reddere debent, eo difficilior videtur esse quaestionis propositae decisio, quae omnino legibus non decisa in Curii feudalibus Germaniae et potissimum Saxoniae in utramque partem disputata fuit. Quae quidem a nemine, quantum scio, pertractata, a tentanda hac quaestione animum auocare potuissent, sed admonitus a Poeta

quid tentare nocebit?

constitui, in hoc iuris feudalis problemate disudicando ingenium exercere, eiusque rei periculum facere, quae inter discrepantes sententias, in tanto rationum conflictu, quam proxime a vero abesse, iurisque feudalis tam communis, quam Saxonici rationibus conuenire videatur.

§. II.

Forma libelli.

Ordo in pertractando, quod nobis sumsumus, argumento, hic esto: Primum quidem velut praecognita, potissimum de simultanea inuestitura eiusque indole ac renouatione trademus, non quod post BOEHMERVM, BAVERVM, aliosque, qui de hoc argumento ex instituto egerunt, meliora a nobis allatum iri confidamus, sed quia in his, tanquam in exordio disputationis nostrae, sint semina quaedam argumentorum, quibus deinceps in ipsa causa nostra firmanda ac communienda utamur. Deinde, statu controuersiae definito, causa tum domini directi, tum remotiorum simultaneae inuestitorum perorabitur; denique, quae potior nobis videatur sententia, tradetur.

§. III.

Simultanea inuestitura ex moribus Germanorum.

Inuestitura, prout vel vni vel pluribus simul de eodem feudo fit, est vel singularis, vel simultanea in sensu generali. De huius varii speciebus, quae ab interpretibus iuris feudalis e) afferri solent, hic exponere

A 3

e) IOH. CHRISTOPH. SCHMIDT, in diff. de diuersis simultaneae inuestiturae speciebus earumque differentiis. (Lips. 1728.) GE. LVD. BOE-

MER

exponere nihil attinet, sed subsistamus in ea specie simultaneae inuestiturae, quae pluribus sit tali modo, vt idem feudum ex lege inuestiturae vni principaliter, alteri vero eadem infeudatione successio- nis causa constituatur: quae cum ad instituta Germanis propria pertineat, vulgo vocatur *Germanica, communis manus, (gesammte Hand,)* vt a simultanea inuestitura Longobardis vsitata, vtpote a Germani- ca longe diuersa, fecernatur *f*). Ex Germanorum moribus medii ae- ui obseruare iuuat, in feudo neminem iure sanguinis succedere nisi vasalli descendentes *g*), hisque deficientibus successioem ad latus, non diuergere, sed feudum ad dominum reuerti *h*). Quid enim?

Iure

MER in Tract. de indole et natura expectatiuae et inuestiturae feudalis Cap. III. §. 57. *seqq.* FRANC. IVST. KORTHOLT in diss. de simultanea inuestitura Hassiaca in primis in feudis Cattimelibocensibus tam in curte, quam extra curtem (Giesiae 1755.) Cap. I. §. 9. Adde IOH. GODOF. BAVERVUM in diss. de origine et progressu communis Saxonum manus §. 9. 25. et 33.

f) Cf. ELIAS BRACKENHOFFER diss. an et quomodo inuestitura simulta- nea locum habeat iure feudali Longobardico? (Strasb. 1741.) AVGV- STIN. BALTHASAR in diss. de indole genuina simultaneae inuestiturae iuris Germanici, eiusque cum Longobardica collatione. (Gryphisw. 1741.) §. 22. IOH. DAN. GRUBER *von der gesammten Hand, abson- derlich in den Landen Saechsichen Rechts*, quae commentatio iam re- cusa est in ZEPERNICK *Sammlung auserlesener Abhandlungen aus dem Lebn- recht* (1781. 8.) Part. I. p. 96. WILH. GERKEN *Vermischte Abhand- lungen aus dem Lebn- und reutischen Rechte* P. I. p. 41. vt alios taceam, qui praesertim successioem ex simultanea inuestitura exposuerunt.

g) *Ius Feud. Alem. cap. 43. §. 2. Es erbet nyemant leben, wenne der Vatter uff den Sun. Add. Ius Feud. Saxon. cap. 6. et 21. Es verber auch nie- mand kein leben an einen andern, obn der vater auff den sohn.*

h) *Ius Feud. Sax. cap. 6. Der Vater erbet vffen Son in genere des Gutes mie sament deme gute, darumbbe endarf der Sun nicht daz man ime des vaters gut bewise. Wilch man aber des Sunes darbet, de erbet vffe den herrens die genere des gutes. Auclor Vetus de Beneficiis cap. I. §. 24 et 25. Pa- ter, inquit, hereditat in filium possessionem, sicut et beneficium, propter quod non eget filius, vt demandari bona patris sibi faciat dominus. Sic et homo carens filio hereditat in dominum possessionem beneficii, sicut et beneficium, nisi dominus alicui concesserit expecta- tionem*

Iure Germanico antiquo diuisionis feudi, eiusque assignationis vni factae haec erat vis, vt reliquorum ius in eo succedendi amitteretur *f)*. Quare vasallo sine herede mortuo feudum ad dominum redit, nec pertinet ad vltimi vasalli collaterales, licet a primo acquirente sanguinem ducentes, quippe quorum jus succedendi in feudo, facta huius diuisione totali, (*Grund- und Todtheilung*) plane exstinctum fuit *h)*. Ne igitur, facta feudi diuisione, reliqui exciderent successione, apud Germanos in cautelam abiit, vt communitio feudi successione causa conseruaretur, impetrata speciali inuestitura vel euentuali vel simultanea, quanquam haec, cum illa sit efficacior, magis in vſu esse coepit apud Germanos et potissimum Saxones. Ex his omnibus aptum nexumque est, simultanea inuestitura ex moribus Germanorum opus fuisse ad successionem in casu diuisionis inter plures eiusdem feudi confortes *l)* eorumque posteros conseruandam.

Sed

tionem beneficij. Atque HEINRICHVS DE SEGVISIO Cardinalis Hostiensis ad Tit. X. de feudis num. 7. ait: de consuetudine Imperij, non succedit, nisi filius descendens, et imo reuertitur feudum ad Imperatorem et ipse confert, cui vult, sic vidi quando fui in Alemannia per proceres iudicari. Eam in rem sententia in iudicio Principum ao. 1372. lata, existat apud SENKENBERGIUM Corp. Iur. Feud. p. 810.

- f)* Ius Feud. Sax. cap. 34. *Man mac vil brudern ein gur liben ab sie ez mis gefameter Hand empfaben und gleiche gewere daran haben. Wollen sie aber sich scheiden mit deme guse, sie zbeilen iz vnser sich ane de berren vrloub nye sie wollen. Swenne aber sie sich bereylen ir ni cbein hat rechte an des andern Guse ab der andere stirbes.* Adde Ius Feud. Alem. cap. 65. §. 1. 2. et *Ver. Aut. de Beneficij. Cap. I. §. 83. et 84.*
- h)* Cf. SENKENBERGIUM Corp. Iur. Feud. p. 11. ibique *das Kayserrechts*, lib. III. c. XI. Illustrarunt autem hanc rem IOH. GE. ESTOR de terrarum partitionibus illustrium Germanorum inter se, praesertim ea, quae vocatur *Todtheilung*, earumque effectis, quoad successionem, (*Marp. 1745.*) Occasione successione Bavaricae etiam de hoc principio quaestum fuit: ex scriptis allegari possunt: *Beleuchtung und Eroserung der Erzherzoglich Osterreichischen Ansprüche auf Niederbayern und andere Theile der Churbaierischen Verlassenschaft 1778. §. 2. — 7. — Die Rechte der Todtheilung in ihrer Wirkung auf das iungstbinderliche Herzogthum Nieder-Bayern, erstes Senfchreiben 1778. Zweytes Senfchreiben 1778. Drittes Senfchreiben 1779. 410.*
- l)* ADR. STEGER progr. de genuina introductae simultaneae inuestiturae causa. (Lipf. 1760.)

VIII

Sed latius patuit usus simultaneae inuestiturae apud Germanos. Scilicet cum in illa non tam agnationis, quam condomini in feudo, cuius extranei aequae ac agnati extra primi acquirentis lineam positi, capaces sunt, ratio sit habenda, facile est ad intelligendum, collaterales primi acquirentis non minus ac extraneos, impetrata simultanea inuestitura, in condominium feudi vile successione causa recipi, adeoque simultaneam inuestituram utrisque tum agnatis primi acquirentis, tum extraneis, ad successionem in feudo, acquirendam, esse proficuum.

§. IV.

Simultanea inuestitura tribuit: a) condominium feudi vile purum.

Simultaneae inuestiturae impetratae ea est vis atque natura, ut condominium vile purum, sed usufructu et possessione feudi, quo ad usque vasallus possessor adest, defitutum tribuat, siquidem simultaneae inuestiti cum vasallo principali in communionem proprietatis recipiuntur, et quidem successione causa *m*). Quare simultaneae inuestiti non solum quo ad stirps vasalli principis viget, iure in quacunque super feudo dispositione seu alienatione concurrendi, et, quod inde proficitur, iure prohibendi, ne quid in ipsorum fraudem suscipiatur, gaudent, sed etiam extinctis vasalli possessoris iuribus, plenum istius condomini exercitium quo ad fructuum perceptionem et possessionem ipsa successione in feudum consequuntur. Quod etsi ita sit, et condomini plenum exercitium conditionem adiectam habeat, adeoque ab hac suspendatur, ipsum tamen condominium ab euentu successione non suspenditur, atque non tam conditionatum, quam potius, cum de praesenti competat, purum est, et statim inde a tempore inuestiturae, qua constitutum est, transfertur in simultaneae inuestitos. Sunt quidem, qui aduersus hanc sententiam dubia moueant, et ius ex simultanea inuestitura quaesitum statuunt esse euentuale seu conditionale *n*). At vero quic-

m) GE. LVD. BOEHMER in principiis iuris feudalis §. 156.

n) IO. CHRISTOPH. SCHMIDT in diss. supra laud. §. VII. HERM. HENK. ENGELBRECHT in diss. de indole simultaneae inuestiturae Pomeranae (Gryphysw. 1738.) §. IV.

quicquid dubii obmoueat, euanescere cognoscas, si ipsum ius ex simultanea inuestitura acquisitum ab huius iuris exercitio rite distingueris. Damus, exercitium iuris, possessione et usufructu feudi inspecto, a futuro euentu successione pendere, atque eatenus conditionatum esse: sed et illud dari cupimus, inde ipsum ius non reddi conditionatum, siquidem exercitio iuris constituti conditio adiici potest, quamuis ipsius iuris translatio nulla conditione suspendatur: quae sententia non solum naturae rei, sed etiam analogiae iuris ciuili consentanea est. Sic legata ideo, quod eorum solutio seu petitio ad modum aliquem et tempus definitum adstricta est, non redduntur conditionata, sed pura esse adeoque ad legatarii heredes transire, haud obscure intelliguntur ex L. 5. Cod. *quando dies legati vel fideicommissi cedit*: cui addatur l. 99. *π. de condit. et demonstrat.* Eadem est ratio iuris ex impetrata simultanea inuestitura descendentis, quod omnino purum est, et ante delatam successione acquisitum, quamuis usura eius a successione suspendatur ^o). Quare iuris feudalis interpretes *p*) ius simultaneae inuestitis competens reate, meo quidem iudicio, *ius reale praesens et purum et cum possessore quodammodo commune* adpellare solent.

b) Ius in feudo succedendi.

Simultaneae inuestitis non solum, florente adhuc vasalli principis stirpe, condominium feudi utile competere, sed etiam ius in feudo succedendi, diximus. Etenim haec praecipua est simultaneae inuestiturae ratio, quod idem feudum pluribus, et vni quidem principaliter, reliquis autem eadem infeudatione, sed successione causa, constituitur,

vt

- ^o) BENED. CARPZOVIVS in Resp. iur. Elect. Lib. VI, resp. LXXVII. MODEST. PISTORIS P. II. qu. 95. n. 11. GE. LVD. BOEHMER in principis iur. feud. §. 163. IOH. GODOPREDVS BAVER in diss. de indole et natura inuest. feud. §. 10. IDEM in diss. de forma ac definitione communis Saxonum manus §. 2.
- ²) CASP. HENR. HORN in iurispud. feud. cap. XII. §. 29. cf. LVD. MENCKEN. diss. de simultanea inuestitura ascend. §. 3.

vt post extinctam vasalli possessoris sobolem ad simultanee inuestitos deuoluatur: qui quidem successionis casus non pro casu aperturae haberi debet *q)*, siquidem, quousque supersunt, quibus feudum eadem infeudatione constitutum est, feudum domino apertum fieri nequit. Id igitur inter alia simultanea inuestitura ab euentuali differt, quod haec in euentum aperturae detur, ideoque euentualiter inuestiti, infeudatione demum finita, ad successionem in feudo vocari censentur.

§. VI.

Ordo succedendi inter simultanee inuestitos praesertim ex moribus Saxonum.

Ius succedendi ab ordine succedendi quemadmodum in omni successione feudali, sic quoque in ea, quae ex simultanea inuestitura competit, maximopere fecerni debet *r)*. Quamquam in Saxonia Electorali, multisque aliis Germaniae prouinciis, vi specialis obseruantiae, simultanea inuestitura, si a descendentibus discesseris, sit vnicuique successionis in feudo fundamentum, ab ea tamen non pender ordo succedendi, qui inter simultanee inuestitos vel lege inuestiturae vel pacto et obseruantia familiarum, vel alia ratione definiri potest. Iam, quo ordine plures simultanee inuestiti, existente casu successionis, in feudum succedant, inuat quaerere. Plures vel vno eodemque modo ac tempore in simultaneam inuestituram recepti sunt, vel ordine definito, ac diuerso tempore, ita, vt simultanee inuestitorum ius intuitu successionis in feudo non sit aequale, sed quidam eorum in casu successionis sint proximiores, alii contra remotiores successores in feudo *s)*. Si ordo succedendi inter simultanee inuestitos specialiter definitus est, res nihil dubitationis habet, atque

q) GE. LVD. BOEHMER in principiis iuris feudalis §. 156.

r) GE. LVD. BOEHMER in diss. de ordine succedendi ex iure primogeniturae inter coinuestitos in feudis imperii speciatim in Dynastia Imperii Schauen (Goett. 1765.) §. 2.

s) Mand. Feud. Sax. nouiss. d. d. 20. April. 1764. Tit. VII. §. 4. Wenn nun ein Lehn durch Absterben des Besitzers auf die Miterben verfalet wird; So ist wegen der Succession dieser Vnterschied zu halten, daß, wenn selbige ohne eine bestimmte und vorgeschriebene Ordnung und zu gleicher

atque existunt gradus successione feudalis lege inuestiturae definiti, quo quidem in Saxonia Electorali etiam ille casus referendus est, si plures quidem adsint simultanee inuestiti, sed diuerso tempore ad simultaneam inuestituram vocati. Quibus quidem casibus, qui aut lege aut tempore sunt priores, iure potiori succedendi gaudent prae reliquis, vt ordo succedendi in feudo, illis extinctis, demum ad remotiores transferatur. At vero, si pluribus simultanea inuestitura vno eodemque modo ac tempore concessa, vtrum aequaliter, adeoque in capita, succedant, an potius ius vnus cuiusque simultaneae inuestiti *iure transmissionis* deferatur in eius descendentes, vt, quot fuerint simultaneae inuestitorum stirpes, tot portiones etiam feudi fiant, non conuenit inter eruditos. CAROLVS FERDINANDVS HOMMELIUS t) quidem simultaneae inuestitorum descendentes in classes succedere statuit, allata hac regula: *Quotam quisque partem primus praesentatus habiturus fuisset, primo acquirente statim sine liberis mortuo, eandem eius descendentes nunc habebunt. — Et descendentes rursus vnus cuiusque, si plures adsint, eam partem habebunt, quam eorum pater habiturus fuisset.* Verum enim vero haec opinio obseruantiae curiarum feudaliu Saxonicarum, rebus ab appellationum supremo fenatu Dresdensi perpetuo iudicatis u) firmatae,

B 2

matae,

cher Zeit praesentiret sind, sie sodann zusammen, hingegen, wenn sie nach einer gewissen Ordnung, oder zu verschiedener Zeit zur gesammten Hand gebracht worden, sodann entweder nach dem vorgeschriebenen modo, oder wie sie der Zeit nach praesentiret, zur Succession gelassen werden sollen.

2) In Rhapsod. Obseru. 576.

u) Haud piget exemplum huc asserre ex Actis C. A. M. contra R. A. M. de ao. 1723. *Sentent. Daraus so viel zu befinden, daß sämmtliche Interessenten in dem von L. A. M. auf sie verfaulerten Antheil des Garbes A. G. in capita und zu gleichen Theilen, und nicht in stirpes succediren. Das übrige von C. A. M. wider D. E. M. fol. 52. beschriebene Sachen hat allhier nicht statt.*

Rationes decidendi.

Ob nun wohl die simultanea inuestitura, zumahl, wenn solche ex diuisione feudi auiti, und also ex iure sanguinis acquirirt worden, proximitatem gradus nicht ausschließet, und dieses ex Const. 29. P. II. einiget.

matae; quin ipsis adeo legibus feudilibus patriis repugnat, quibus ordo succedendi inter simultanee inuestitros definitur ex sola natura simultanee inuestiturae, quam ideo quilibet simultanee inuestitrus, aliquan-

einigermaßen abzunehmen, in Erwägung, daß dieselbe, wenn nicht in Sachsen lediglich ex jure simultanee inuestiturae sine respectu sanguinis succediret werden sollte, entweder vergebens und otios, oder wenigstens über Rubric und Eingang nicht conform zu seyn scheinen, vielmehr aus derselben flusse, daß, da des Defuncti Brüder Kinder nicht anders als in stirpes zur Succession gelassen werden sollten, die remotiores agnati nicht pinguioris conditionis seyn könnten, und außerdem die allegirte Constit. die doch fratrum liberis ein Beneficium geben wollen, zu ihrem Nachtheil zu ziehen wäre. Hiernächst die Billigkeit es erfordert, daß besagten remotioribus agnatis die Successio nicht anders als in stirpes gestattet würde, in Betrachtung, daß, wenn deren Eltern den Casum devolutionis erlebet, sie nicht anders als nur eine ratam erhalten hätten, durch deren Absterben sie nicht locupletiores werden könnten; So wären auch die primi acquirentes der Mitbelehnbessenen, zu zählen, wenn sie nomine collectivo vor sich und ihre Leibs- Leibs- Erben inuestitret worden, nicht anders als re et verbis conjuncti anzusehen, deren iura durch den mit Hinterlassung vieler Kinder beschebenen Abgang des einen Mitbelehnten nicht decresciren können; Welchenfalls auch verschiedene Rechts- Lehrer, als:

HORN, Jurisprud. Feud. Cap. 16. §. 14.

CARPZOV. P. III. C. 29. Def. 10. 11. 12. 13.

STRVV. S. I. F. C. 9. Aph. 16. n. 6.

HARTM. PISTORIS, L. II. 9. 22. n. 14.

sowohl als:

BERGER Decis. 531.

beystüchereu, und besonders dieser letztere verschiedene in pari casu gesprochene Urtheil allegirte:

Hierüber sey insbesondere in den von dem primo acquirente erhaltenen Lehnbriefe ausdrücklich enthalten, daß die Successio nach Rechte der Sippe gezeheben, und also gradus proximitas consideriret werden solle: Weñ aber dennoch an dem, daß in Sachsen keine andere Successio als die ex simultanea inuestitura herrühret, statt findet, folglich ein jeder nicht ex jure sanguinis und devolutio, sondern proprio et inuestitura adquisito succediret: Die Constitutio 29. aber von diesem iure communi exorbitans, und also ultra casum und fratrum liberos nicht zu extendiren, auch die Opiniones Doctorum so wenig als Iudicata einiges Rechts machen

aliquando in feudum successurus proprio facto impetrare tenetur x). Ex quibus patet, simultanee inuestitos, quotquot in casu successio- nis adsunt, ad successionem vocari aequaliter, id est, succedere in capita y), adeo, vt quilibet simultanee inuestitorum nanciscatur portionem virilem feudi, nisi plures communi et collectiuo nomine inuestiti veluti stirpem ex ipsa simultanea inuestitura, ejusque pacto constituentur z). Caeterum cum inter simultanee inuestitos nec agna- tionis nec proximitatis gradus ratio habenda sit, extraneus aequae ac agnatus, remotior aequae ac proximior, diammodo simultanea in- uestitura eodem modo et tempore sit collata, ad successionem ae- quali iure admittitur. Exultat igitur inter simultanee inuestitos ordo succedendi per agnationis praerogatiuam definitus, nisi adoptatus sit, aut lege inuestiturae, veluti per formulam *nach Recht der Sipp-*

B 3

zahl

machten, und die allegata sich alle auf inuestituram nomine collectiuo factam gründeten, welche aber, da kein Lehnbrief ausgefertigt, allhier nicht zu sehen, folglich disparitas casus vorhanden wäre. Die allegir- ten Lehnbriefe aber von denjenigen Mitlehnern, die ex praesentatione primi adquirentis ihr ius erlangen hätten, handele. Hier aber lis inter descendentes des primi adquirentis, die ex diuisione ihr Recht erlange, vorhanden wäre, und also die in den Lehnbriefen inserirte Clausul, als res inter alios acta anzusehen; das Fol. 52. befindliche Sachen aber besteht in angegebener Turbation, welche in den Decrete, darinnen diese Sache anhero verwiesen worden, nicht enthalten, folglich allhier, und in gegen- wärtigem Processu darüber nicht zu cognosciren &c. Wannhero &c.

- *) Edict. Torgau. de ao 1583. §. Diweil dann &c. Mand. Feud. nouiff. cit. T. I. §. I. *Weiln nach denen Sächsischen Lehnrechten die Lehnfolge al- lein auf der gesanten Hand steht, und dieselbe ein jeder Mitlehnner von sich selbst suchen, und also proprio facto erlangen muß.*
- *) IAC. ALEMANNVS de iure simultanee inuestiturae pag. 14. sequi.
WERNHER Osb. for. P. IV. obs. 145.
HARTM. PISTORIS quaest. iur. lib. 2. qu. 20. n. 3. sequi.
CARL AVGVST SALZMANN de successione simultanee inuestitorum in feu- da Sax. quatenus in capita fiat, quatenus in stirpes. (Lips. 1732.)
III. HENR. GODOFR. BAVER diff. simultanee inuestiti quatenus viritum et quatenus secundum stirpes succedant.
*) SALZMANN in diff. cit. §. II.

zahl a) litteris inuestiturae insertam, vel pacto seu obseruantia familiae, qualis in nonnullis nobilibus Thuringiae familiis obtinet *b)*, aut successio delata sit ad defuncti vasalli fratres, fratrumque liberos, inter quos ius repraesentationis obtinet, siue formula *nach Recht der Sippszahl* litteris inuestiturae inserta sit, siue omiſſa, adeo vt illa iuri repraesentationis non deroget *c)*.

§. VII.

Renouationis simultaneae inuestiturae omiſſio, huiusque effectus.

Simultaneae inuestiti vtrum ad renouationem simultaneae inuestiturae legitime concessae ex ipsius iuris feudalis rationibus, ideoque in omnibus Germaniae prouinciis, vbi simultanea inuestitura obtinet, teneantur, quemadmodum IOHANNES GODOFREDVS BAVVS *d)* statuit, an ex sententia GE. LVD. BOEHMERI *e)* ibi tan-

a) Formulae *nach Recht der Sippszahl*, contractae in verba *nach rechter Sippszahl*, ea vis atque potestas est, vt simultaneae inuestiti, quorum successio *nach Recht der Sippszahl* definita est, ad successionem feudi vocentur, seruato ordine secundum agnationis proximitatem definito. Non enim ordo succedendi a proximitate gradus reperitus pugnat cum successione ex simultanea inuestitura. Ius succedendi ab ordine succedendi inter simultaneae inuestitos secerni debet, siquidem hic, saluo iure succedendi, definiiri potest varia ratione, ideoque etiam secundum proximitatem gradus. Et sic euaneſcit illa pugna, quam rei inesse statuit CAR. FERD. HOMMELIUS in Rhaph. Obf. 576. si successio simultaneae inuestitorum partim iure sanguinis partim vi simultaneae inuestiturae admitteretur.

b) IO. CASP. HELMBVVG progr. an successio simultaneae inuestitorum in feuda Thuringia secundum gradus praerogatiuam fiat. (Ien. 1765.)

c) Const. El. P. II. Const. 29. GE. LVD. BOEHMER de successione feudali fratrum fratrisque liberorum, cap. II.

d) In diss. de communi Saxonum manu ob neglectam renouationem amissa, §. 21. sequi.

e) In Comment. de inuestitura simultanea euentuali Cap. II. §. 46. 52. *Idem* de indole et natura expectatiuae et inuestiturae feudalis p. 173. et in Principiis iuris feudalis §. 134.

tantum, ubi id aut lege seu observantia particulari, aut pacto fuerit constitutum, iam nec vacat, nec lubet inquirere, sed, hac controuersia in medio relicta, id nobis dari cupimus, iure Saxonico Electorali *f*) obligationem poenalem ad simultaneam inuestituram iisdem casibus renouandam, quibus et principalis eiusdem feudi vallus obligatur, productam esse, adeo vt simultanee inuestiti, simul ac renouationem simultaneae inuestiturae siue ex dolo siue ex culpa, quemadmodum IOM. GODOFR. BAVERVS *g*) egregie probauit contra dissentientem GE. LVD. BOEHMERVM *h*), neglexerunt, iuribus ex simultanea inuestitura competentibus excidant, et ipso quidem iure, siquidem renouatio simultaneae inuestiturae ad certum tempus adstricta est, intra quod si illa neglecta est, ius ex illa descendens, ex natura fatalium, exclusum et amissum censetur. Quamuis igitur legitimum impedimentum iustam excusationem praebere possit, illud tamen cursum praescriptionis non sistit, sed locum tantum facit restitutioni in integrum *i*). Quare simultanee inuestiti si legitimam excusationis causam ob non petitam renouationem afferunt, audiendi sunt, nec absque sufficienti causae cognitione priuandi iure simultaneae inuestiturae *k*). Sin autem feloniam neglecta reno-

f) Const. Sax. 45. P. II. Mand. feud. nouiss. d. d. 30. April. 1764. Tit. V. §. 1. *Welcher die zu Sachung und Erneuerung der Lehn und Mithelnschafft geordnete Labresfrist, nach denen sich begehenden Faellen vortbey streichen lässet, und sich nicht intra fatale sowohl schriftlich um die Lehn oder gesammte Hand meldet, als auch zu deren Empfangung in Person stiftet, oder doch vor dessen Verlauff wenigstens um Indult ansuchet, derselbe soll inbalds des unterm 12. Nobr. 1691. ergangenen Mandats, der Lehn- oder Mithelnschafft verlustig seyn.*

g) In diss. cit. §. 50.

h) In libro de indole et natura expectatiuae et inuestiturae feudalis p. 197. sequi.

i) FRANC. IVST. KORTHOLT in diss. de simultanea inuestitura Hassiaca Cap. I. §. XXV.

k) Mandat. feud. d. d. 30. April. 1764. Tit. V. §. 2. ubi praecipitur: *dass keiner ohne rechtliche Geboer, und absque sufficienti causae cognitione, nach Vorshriff der Erledigung derer Landesgebreehen de anno 1661. Tit. von Lustrien Sachen §. 55. seiner Lehn und deren Genusses oder*

renouatione simultaneae inuestiturae commissam purgare omittant, siquidem ad iura sua defendenda non coguntur, eorum ratio non habetur, sed, casu successione existente, si ex simultaneae inuestitis, qui officii sui memores simultaneam inuestituram legitimo modo renouarunt, ad successione in feudo admittuntur, nec opus habent, ut antea probent, reliquos renouationem simultaneae inuestiturae neglexisse, nisi aut controuersia moueatur, aut omniae renouationis causae et impedimenta allegentur. Quibus quidem casibus de iure successione quaestio auctoritate iudicis feudalis erit definienda 1).

§. VIII.

Consolidatio feudi temporaria quid?

Iam, quia nos hoc libello versaturi sumus in excutienda quaestione, num, renouatione simultaneae inuestiturae a proximiore simultaneae inuestito neglecta, consolidatio feudi temporaria locum habeat, ab instituti nostri ratione alienum non est, paucis de illa exponere. In constituendo feudo dominium eiusdem rei in directum et vtile diuiditur. Quod si vtrumque feudi dominium in persona vel domini directi vel vassalli coniungitur, feudum dicitur consolidari: quae vox quamuis in collectione consuetudinum feudalium Longobardicarum non occurrat, tamen ex Latii iure, quo res consolidari dicitur, cuius dominium inter plures diuisum vnus esse incipit iure pleni domini, translata est ad iuris feudalis disciplinam, ut designetur coniunctio vtriusque domini, directi et vtilis, in eadem persona. Ita vero consolidatio feudi accipitur in sensu generali, quo illa contingere potest, tum acquisitione domini directi a vasallo, tum domini vtilis acquisitione a domino directo facta. Sed ut vterque consolidationis modus, cum a se inuicem differat, specialibus nominibus

oder Mitbelehnsschaft entsetzet, sondern ein jeder mit seiner Nothdurfft und Exculpation wider die angeschuldigte unerlassene Suchung der Lobn und Mitbelehnsschaft, und die dabey beygemessene Felonie, bey ereigneten dergleichen Faellen, sarsam geboret, und zum Beweiß seiner dießfalls habendan erheblichen Behelffte und Einwendungen zugelassen werden soll.

1) Rescriptum Elect. Saxon. d. d. 10. Octobr. 1777. cuius verba §. vltima afferamus.

bus insigniatur, prior consolidationis modus *appropriatio feudi* (*Lehn-Vererbung*) *m*), posterior vero *consolidatio in specie doctrinae* causa appellari solet *n*). Consolidationi, cuius sensum specialem hoc in libello adhibemus, prius locus non datur, quam feudum domino directo fuerit apertum: quod cum vel simpliciter, vel ad tempus fieri possit, consequitur, ut consolidatio quoque sit duplex, vel perpetua vel temporaria. Quemadmodum illa locum habet, si per aperturam extincta sunt iura omnium, quibus feudum eadem infeudatione constitutum est, sic temporaria feudi consolidatio, si per eam interit ius quorundam tantum, quibus feudum adhuc competere poterat, salvo caeteroquin iure succedendi, quod reliquis, quibus feudum constitutum est, competit *o*). Quae quidem ex vniuersa iuris feudalis disciplina delibare placuit. Iam ad ipsum, quod nobis summus argumentum, transeamus.

§. IX.

Status controuersae definitur, et ostenditur, non quaeri de eo casu, si vnus pluresue ex simultanee inuestitis, aequali iure succedendi gaudentibus, renouationem inuestiturae omiserint.

Quod ad principalem libelli nostri quaestionem attinet, primo loco statum controuersiae, quem in scholis vocare solent, definimus, ut, quid maxime in causa nostra disputeretur, quidue in controuersiam vocetur, iudicari facilius possit. Atque ut omnis ambiguitas tollatur, lectores praemonitis esse cupio, hic non quaeri de eo casu, si vnus pluresue ex simultanee inuestitis aequali iure et modo succedendi gaudentibus renouationem simultaneae inuestiturae omiserint. Hoc in casu nemo negauerit, simultanee inuestitos, qui inuestituram legitimo modo renouauerunt, existente casu successionis, totum feudum capere, exclusis, quorum ius succedendi neglecta

reno-

m) GOD. DAN. HOFFMANN in diss. de appropriatione feudorum ex utroque iure feudali, Longobardico et Germanico. (Tub. 1751.)

n) GE. LVD. BOEHMER in Principiis iuris feud. §. 360. et in diss. de impedita feudi consolidatione (Goett. 1757.) Cap. I. §. 5.

o) IOH. GODOFR. BAVER in diss. de feudi consolidatione temporaria. (Ald. 1718.)

XVIII

renouatione simultaneae inuestiturae interit. Nam cum simultanea inuestitura ius circa feudum in solidum tribuat *p*), simultaneae inuestiti, aequali iure succedendi gaudentes, concurrunt suo partes quidem faciunt, aut, vno eorum deficiente, qui vel renouationem simultaneae inuestiturae omisit, vel sine herede feudi capace decessit, reliqui in eius portionem non tam succedunt, quam ea ipsis non decrescit, atque eandem retinent vi inuestiturae *q*). Quare portionem vnus ex simultaneae inuestitis, qui renouationem simultaneae inuestiturae neglexit, non ad dominum pertinere, recte probauit LVD. MENCKENIUS *r*).

§. X.

Sed disputatur, vtrum remotiores simultaneae inuestiti, renouatione inuestiturae a proximioribus neglecta, ad successionem in feudo admittantur, an potius consolidatio feudi temporaria locum habeat?

Iam, postquam ea vidimus, de quibus inter omnes conuenit, caput controuersiae, in qua nos versabimur, cognoscamus. Fac, plures vi simultaneae inuestiturae in condominium feudi, successio- nis causa, ita esse receptos, vt quidam eorum vel ex diuerso modo et tempore, quo illis de eodem feudo collata est simultanea inuestitura, vel ex ordine succedendi secundum gradus praerogatiuam inter simultaneae inuestitos definito, sint potiores seu proximiores, alii contra remotiores: fac, simultaneae inuestitos, qui proximiores sunt, et potiori prae reliquis succedendi iure gaudent, simultaneae inuestiturae renouationem, in casu mutationis, lege vel pacto speciali definito, omisisse; quaeritur, vtrum feudum, existente successione casu, statim ad remotiores simultaneae inuestitos, qui, officii sui memores, simultaneam inuestituram in quocunque mutationis casu rite renouarunt, deuoluatur, an potius consolidationi feudi temporariae locus sit, adeo, vt feudum ad dominum reuertatur, eiusque sit, quous-

p) Vid. §. 16.

q) IOH. GODFR. BAVER in diss. de origine et progressu communis Saxoniae manus §. XI. sequi.

r) In Progr. super quaestione, ad quem vnus ex pluribus simultaneae inuestitis, renouationem inuestiturae negligentis, portio pertinet? (Lips. 1701.) prop. et insert. El. select. dissert. iurid. iunctim editis (Lips. 1705.) p. 908. sequi.

quosque simultanee inuestiti proximiores, qui, ob neglectam renouationem simultaneae inuestiturae, successione in feudo exciderunt, eorumque descendentes, superiunt.

§. XI.

Causa domini directi, consolidationem feudi temporariam exigentis, peroratur. Argumentum primum ex II. F. 55. petitur.

Iam, quae rationes stent pro causa domini directi, feudum ad tempus consolidantis, lubet asserere. Ac primo quidem cum in Saxonia Electorali multisque aliis prouincijs, eadem, in renouatione inuestiturae, simultaneae inuestitis imposita sit obligatio, quae vasallo principali, sequitur, ut, si ab alterutro illa fuerit neglecta, eadem priuationis poena non possit non sibi locum vindicare. Iam vero ob feloniam, quae, obligatione ad renouandam inuestituram temere neglecta, committitur, princeps vasallus, negligens officii, priuatur feudo, quod non ad agnatos deuolui, sed ad dominum directum reuertit, in tanta legum perspicuitate negari nequit. *Præterea*, inquit FRIDERICVS I. Imperator 1), *si quis infeudatus maior quatuordecim annis sua incuria vel negligentia per annum et diem steterit, quod feudi inuestituram a proprio domino non petierit: transacto hoc spatio feudum amittat, et FEVDVM AD DOMINVM REDEAT.* Haec dispositio non restringenda est ad feudum nouum, quippe quod, felonia vasalli possessoris amissum, ad dominum redire, nullum plane dubium est, siquidem a latere iunctis nihil iuris ibi competit, ideoque praeter dominum directum nemo adest, ad quem feudum possit transferri: sed spectat etiam ad feudum antiquum, quod propter neglectam a vasallo possessore renouationem inuestiturae committitur. At vero vtrum statim ad agnatos pertineat, an ad dominum redeat, dubium exortiri poterat, quod FRIDERICVS I. Imperator sustulit, statuens, feudum ad dominum redire. Verum enim vero cum poena priuationis feudi ad agnatos produci nequeat, qui iure in feudo, a iure vasalli neutiquam dependente, gaudent, feudum ad dominum non simpliciter, nec in perpetuum reuertitur, sed eoque tantum, quos-

C 2

que

1) II. F. 55. Add. HARTM. PISTORIS in quaest. iuris Lib. II. P. I. quaest. XVIII. SIEGISMVND FINCKELTHAVS in controuerf. illustr. Disp. X, 24.

que vassallus delinquens eiusque descendentes supersunt *z*), quibus defunctis, existit casus delatae successionis, quo agnatis competit ius feudum reuocandi *u*). Quae omnia et ad hunc casum, vbi a proximioribus simultanee inuestitis renouatio inuestiturae neglecta fuit, iusta interpretatione extendi posse videntur, adeo, vt feudum, existente casu successionis, non deuoluatur ad remotiores simultanee inuestitos, sed redeat ad dominum directum. Quid enim? Ad simultanee inuestitos in Saxonia Electorali vi legis particularis producta est obligatio poenalis ad inuestituram simultaneam iisdem casibus renouandam, quibus et principalis eiusdem feudi vassallus obligatur. Posita eadem obligatione, et ponendi sunt iidem effectus, nisi exceptio doceatur. Id vero, quod de feudo, renouatione inuestiturae a vassallo principali neglecta, amisso, ad dominum directum redeunte, supra ex legibus feudilibus disputauimus, quidni et in casu simili ex analogia iuris locum habere possit, nulla diuersitatis ratio adesse videtur. Vbi autem eadem est ratio, idem ius, eademque decisio statui debet, et ex iis, quae iure feudali expresso definita sunt, ad similes casus, eandem rationem habentes, merito inferre licet *x*).

§. XII.

Argumentum secundum ducitur a iure domini directi, proximioribus simultanee inuestitis, vel inuitis remotioribus, feloniam remittendi.

Perpetrata feloniam, domino directo ius competit, poenam illius persequendi. Sed cum quilibet iuri suo renunciare possit, sequitur, vt solum domini arbitrio relictum sit, vtrum iure suo vti, an vassallo gratiam facere velit, nequicquam contradicentibus agnatis *y*). Non ignoro, a multis distingui, vtrum feloniam contra ipsum dominum, an contra tertium admissa fuerit. In illo quidem casu dominum directum

z) II. F. 31.

u) II. F. 26. §. 17. ERN. CHRISTOPH. WESTPHAL in diss. de effectu feloniam vassalli quoad successores feudales legitimos, et quoad innocentes. (Hal. 1757.) EIVSDEM. disput. de effectu feloniam vassalli, quoad successores feudales praeter legitimos, et effectu feloniam successorum feudaliu, quoad alios successores feudales. (Hal. 1758.)

x) DANIEL NETTELBLADT in diss. de decisione casum secundum analogiam. (Hal. 1751.)

y) SAM. STRYCK de culpa vassallo remissa. (Francofurt. ad Viadr. 1681.)

directum feloniam remittere posse, contendunt; in hoc autem negant *z*), quia, feloniam contra tertium commissa, feudum amissum ex dispositione iuris feudalis Longobardici *a*) non ad dominum redire, sed ad proximos agnatos pertinere dicitur, in quorum fraudem ius remittendi feloniam exercere nefas foret. Sed hanc controuersiam *b*) iam nostram non facimus, praesertim cum ea tantum species feloniam ad nos pertineat, quae contra dominum ipsum admitta est. Nam in ea specie feloniam, quae omittendo renouationem simultaneae inuestiturae committitur, res agitur domini directi, cuius interest, renouari simultaneam inuestituram, siquidem idem interest simultaneae inuestitos et dominum directum intercedit nexus clientelaris, qui inter dominum et vasallum principalem est, nisi quod simultaneae inuestiti, antequam iure delatae successione, possessionem feudi pacti fuerint, a seruitiis praestandis sint immunes *c*). Quocirca si a simultaneae inuestitis renouatio simultaneae inuestiturae omissa est, pietas et reuerentia domino directo debita laeditur, ideoque feloniam contra ipsum dominum perpetratur, non vero aliis, veluti agnatis seu simultaneae inuestitis, per eam nocetur. Exinde sequitur, dominum directum, hanc feloniam remittendo, successoribus feudibus nullum ius eripere, sed suo tantum ius quoddam detrudere commodo. Nam haec distinctio, inquit Feudista *d*), tam ratione quam moribus comprobata est, ut, siquidem vasallus ita in dominum peccauerit, ut feudum amittere debeat, non ad proximos, sed ad dominum beneficium reuertatur; ut hanc saltem habeat suae iniuriae ultionem. Quae cura ita sint, prono alueo fluit, quod per feloniam,

C 3

- z*) WERNHER Obs. forens. Part. III. obs. 208. cf. HORN in Iurisprud. feud. p. 142. STRVV in Syntagm. iur. feud. cap. XV. 2.
- a*) II. F. 24. §. I. *si vero non in dominum, sed alias grauius deliquerit, vel graue quid commiserit, sicut ille, qui fratrem suum interfecit: vel aliud graue crimen (quod parricidii appellatione continetur) commiserit, feudum amittit: et non ad dominum, sed ad proximos pertinet: si tamen beneficium fuerit patrum. Sic enim saepe pronunciarum scio.*
- b*) Vide sis CAR. FERD. HOMMELII diss. dominum feloniam contra tertium perpetratae valide remittere. (Lips. 1765.)
- c*) IOH. GODOFR. BAVER in disp. de comuni Saxonum manu, ob neglectam renouationem amissa §. 60.
- d*) GE. AD. STRVV in Syntagm. iuris feudalis Cap. XV. §. 12. aphor. 11.

niam, a proximioribus simultanee inuestitis omissione renouationis inuestiturae commissam, remotioribus ius quoddam neque acquiratur, neque adimatur, sed tantum domino ius nascatur, poenam feloniam persequendi. Quare cum quilibet iure suo decedere possit, dominum directum proximioribus simultanee inuestitis poenam feloniam remittere posse, nec ius contradicendi competere remotioribus, tanto minus dubitari potest, quanto certius ex iis, quae supra disputauimus, constat, per illam feloniam tantummodo iura domini directi laesa esse, nec rationem idoneam adesse, cur ex feloniam a proximioribus simultanee inuestitis commissam lucrum capere possint remotiores, adeo, ut citius ad feudum adpirent, quam, nulla feloniam commissa, eo potiri fuissent.

§. XIII.

Argumentum tertium desumitur ab ordine et modo diuerso, secundum quem successio in feudo simultanee inuestitis deferatur.

Simultanee inuestiti ad successionem in feudo prius non vocantur, quam existente casu successionis vel iure communi vel lege inuestiturae definito. Quare si plures simul inuestiti in condominium feudi vtile successionis causa sunt recepti, definito ordine et modo, ita, ut alii sint proximiores, alii contra remotiores feudi successores, ad illos tempore delatae successionis primum deuoluitur feudum, nec remotioribus ius in feudo succedendi prius nascitur, quam defunctis proximioribus eorumque descendentes: quo facto et intuitu reliquorum simultanee inuestitorum existit casus successionis. Iam licet proximiores simultanee inuestiti, ob renouationem simultanee inuestiturae neglectam, iure succedendi in feudo exciderint, tamen casus successionis intuitu remotiorum simultanee inuestitorum prius non existere videtur, quam defunctis proximioribus eorumque descendentes. Etenim cum lex inuestiturae talis sit, ut proximioribus, eorumque posteritate extinctis ad feudum vocentur, efficitur, ut his superstitibus, successionis autem propter feloniam commissam incapacibus, quoad quidem superfunt, feudum consolidetur, nisi dominus huic iuri suo in fauorem reliquorum simultanee inuestitorum renunciauerit. Cum autem renunciatio iurium non praesumatur, atque omnino strictissimae sit interpretationis, a casu suc-

successionis, qui mortuo vasallo existit, et reliquis lege vel pacto expressis e), ad alios non expressos argumentatio et collectio fieri non potest. Tandem haud leue argumentum, nisi egregie fallimur, praebet Mand. Sax. feud. Elect. d. d. 30. April. 1764. Tit. VII. §. 4. ubi intuitu successionis simultanee inuestitorum tantum casus mortis commemoratur his verbis: *Wenn nun ein Lehn durch Absterben des Bestizers auf die Mitbelebten verfaellet wird*, rel. Ex quibus quidem omnibus effici posse videtur, quod, feloniam a proximioribus simultanee inuestitis omitendo renouationem inuestiturae, commissa, non existat casus successionis intuitu remotiorum simultanee inuestitorum: sed potius, vasallo possessore absque prole defuncto, consolidatio feudi temporaria contingat.

§. XIV.

Argumenta pro causa simultanee inuestitorum remotiorum, et contra consolidationem feudi temporariam pugnancia.

Argumentum primum ex causa introductae simultanee inuestiturae peritum.

Postquam bona fide conuellimus, quae pro consolidatione feudi temporaria afferri possint rationes, iam audiamus et simultanee inuestitos, qui, neglecta a proximioribus renouatione simultanee inuestiturae, in casu successionis, qui, vasallo possessore absque herede feudali defuncto, existit, ius in feudum succedendi sibi competere defendunt, contradicentes domino, consolidationem feudi temporariam exigenti. Ac primo quidem, etsi feudum, vasallo sine herede feudi capace mortuo, ad dominum redire, et consolidari queat; tamen dominus directus a feudi consolidatione arceretur, si adsunt, qui ab ipso ex consensu vasalli possessoris olim impetrarunt simultaneam inuestituram, eamque rite renouarunt. Etenim simultanea inuestitura, si ad eius natales respicimus, ad constituendam in feudo successionem ideoque ad impediendam feudi consolidationem inualuisse videtur f). Ius succedendi in feudum simultanee inuestitis

e) CHRIST. LVD. STIEGLITZ de iure succedendi agnatorum in feudum alienatum viuo alienatore, inprimis iure Saxon. (Lips. 1714.)

f) GE. LVD. BOEHMER in progr. de feudi consolidatione per inuestituram simultaneam et eventualem impedita. (Goett. 1757.)

inuestitis constitutum, cum ex concessione domini descendat, non potest non ab ipso agnosci, nec ab eo interuerti in fraudem aut simultanee inuestitorum, aut extraneorum, veluti heredum ultimi vasalli allodialium, in quorum fauorem fortassis a vasallo iura constituta sunt, ad quae praestanda simultanee inuestiti litteris reuerfalibus sese obstrinxerunt. Quam diu igitur saluum est ius simultanee inuestitorum, tam diu impeditur feudi consolidatio, et stirpe vasalli possessoris extincta, feudum non aperitur domino, ergo nec consolidatur, sed simultanee inuestiti ad ipsam feudi successionem et possessionem vocantur, quamuis adfuerint proximiores, qui, propter omissam simultaneae inuestiturae renouationem, ius succedendi amiserunt.

§. XXV.

Argumentum secundum ex natura et indole simultaneae inuestiturae proponitur, et demonstratur simultanee inuestitorum, qui renouationem inuestiturae omiserunt, nullam habendam esse rationem, neque ante casum successionis, neque eo existente.

Deinde simultaneae inuestiturae constitutae ea est, vt supra g) vidimus, vis atque potestas, vt simul inuestiti non modo, florentate adhuc vasalli principis stirpe, iure ad quamcunque feudi alienationem concurrenti fruantur, sed etiam iuribus istius, vel per mortem absque prole feudi capace subsecutam, vel alium quemcunque modum extinctis, tempore delatae successionis, ipsum feudum consequantur. Vt vero saluum persistat simultaneae inuestitorum ius, simultanea inuestitura singulis casibus mutationis vel lege vel pacto definitis renouanda est: quod cum exigatur sub iactura iuris, prono alueo fluit, quod, neglecta renouatione simultaneae inuestiturae, omnia iura ex eadem competentia, amittantur, atque ipsa simultanea inuestitura non rite renouata pro extincta habeatur. Quare simul inuestiti, qui renouationem inuestiturae omiserunt, nec ante casum successionis, iure ad quamcunque feudi alienationem concurrenti, indeque descendente iure prohibendi, ne quid in ipsorum fraudem

g) §. 4. et 5.

dem suscipiatur; fruuntur *h*); nec existente casu successione, feudum consequi possunt, ut adeo nunquam inter simultanee inuestitos existisse videantur. Quod si igitur ius simul inuestitorum proximiorum per neglectam inuestiturae renouationem amissum et extinctum est, frustra quaeritur de eorundem ordine succedendi, si quidem hic necessario praesupponitur ius succedendi, quod non existente, ne cogitari quidem potest ordo succedendi. Quae cum ita sint, ordo succedendi inter simul inuestitos definitus eatenus turbatur, quatenus ius simultanee inuestitorum proximiorum per neglectam renouationem inuestiturae extinctum fuit. Quare simul inuestiti remotiores, qui simultaneam inuestituram renouarunt, extincto iure simultanee inuestitorum proximiorum, tempore delatae successione, tanquam primi et proximi in condominio, feudum consequuntur, siquidem proximior est, quem nemo antecedit *i*). Is autem, cuius ius extinctum est, non amplius antecedit, sed sequentem proximum facit *h*). Quemadmodam igitur remotiores simul inuestiti proximioribus, ante casum successione, feudum adipsi seuntur, sic eodem quoque iure gaudent, si proximiores renouationem simultanee inuestiturae neglexerunt, quia utroque casu illorum iura sunt extincta: quo facto reliqui, quorum ius succedendi adhuc saluum et integrum est, ad successione in feudo vocantur.

§. XVI.

Argumentum tertium ducitur ab effectu simultanee inuestiturae Germanicae.

Porro ad causam simultanee inuestitorum remotiorum defendendam haud parum facere videtur, quod simultanea inuestitura

Ger-

h) argum. Mand. Elect. Sax. feud. Saepius laud. Tit. V. §. 3. ubi disponit legislator, simultanee inuestitis, quibus a domino gratia feloniac per neglectum renouationis inuestiturae commissae facta est, inuestituram non nisi ita concedendam esse, ut feudum in eodem statu persistat, quo fuerit tempore remissionis feloniac, ut alienatio pertinentiarum feudaliu consentu domini directi, sed neglectis simul inuestitis, qui renouationem simultanee inuestiturae omiserant, interea suscepta, maneat salua et valida.

i) L. 92. *π. de Verbi. Signif.* in §. 1. ubi dicitur, quod si quis remissionem feloniac non recipiat, non tenet feudum.

h) arg. l. 1. §. 6. 7. *π. unde cognas.*

D

Germanica sua natura singulis inuestitis condominium tribuat in solidum; in quo quidem maxime cernitur differentia inter simultaneam inuestituram Longobardicam et Germanicam. Per illam enim idem feudum pluribus pro partibus determinatis constituitur *l)*. Quare ex hac non datur successio in alterius parte vacante, sed portio deficiens ad dominum redit, non vero ad reliquos simul inuestitos pertinet, nisi vi specialis pacti *m)*. Longe alia est ratio simultaneae inuestiturae Germanicae, quippe quae mutuum in feudo tribuit successione, ex ipsa sua natura: id quod non solum ex collectionibus consuetudinum feudaliū Germanicarum *n)* intelligitur, sed etiam exinde patet, quod simul inuestitis secundum mores Germanorum competit condominium feudi in solidum *o)*. Diserte hoc etiam agnoscit Serenissimus Princeps Elector Saxoniae, qui, in Resolutione ad praelimitaria statuum provincialium *p)*, d. d. 8. Februar. 1700. ita constituit: *Alldie weil, wenn mehr als einer in gesamter Lehn an einem Guthe leben, vermoege der Lehn-Rechte einem jedwedem derselben die Mitbelehnenschaft in solidum zukommt, und solche nur sodann wenn eine wirkliche Theilung geschiehet, gebrochen wird, dahingegen, wenn die übrigen mit Gelde oder sonst abgefunden werden, dieselben in effectu zur Succession nicht gelangen, sondern derjenige, der das ganze Guth auf diese Weise an sich bringet, solches allerdingt krafft seiner in solidum habenden Mitbelehnenschaft erhaelt.* Ex quibus omnibus efficitur, vt, vno ex simul inuestitis in casu successione deficiente, reliqui in eius portionem, non tam succedere, quam eam vi suae inuestiturae retinere eamque neque iure successione, aut iure accrescendi, sed iure suo proprio, et iure non decrescendi, occupare videantur. Quae cum ita sint, simul inuestiti,

quam-
d) Quare Ius Feudale Longobardicum expressam partium facit mentionem: II. F. 85. Si maritus de feudo suae vxoris inuestiatur ea absente, nisi nominatiuam quasi gerendo vxoris negotium inuestiatur, sibi acquirit feudum ea sciente vel iubente: *si vero vterque in simul inuestiatur, pro parte sibi proficiunt.*

m) I. F. 8. vlt. I. F. 14. §. 2. II. F. 12. pr. II. F. 18.

n) *Ius Feud. Alem.* Cap. III. §. 3. seqq. Cap. CIII. §. 3. *Ius Feud. Sax.* cap. LVI. et LXXVI. Add. AVGVSTIN. DE BALTHASAR de indole simultaneae inuestiturae iur. Germ. §. 22. FRANC. IVST. KORTHOET de simultanea inuestitura Hassiaca Cap. I. §. 10.

o) IO. GODOFR. BAVER disp. de origine et progressu communis Saxonum manus §. X. seqq.

p) in Cod. August. T. I. p. 366.

quamvis remotiores, existente casu successione, ad possessionem feudi admittuntur, si proximiores renouationem simultaneae inuestiturae neglexerunt, quia hi, iure succedendi per neglectum renouationis inuestiturae amisso, deficere censentur: illi autem, quia nemo antecedit, tanquam proximi, vi inuestiturae simultaneae totum feudum capiunt, non concurrentibus proximioribus, quorum ius per neglectam simultaneae inuestiturae renouationem extinctum est.

§. XVII.

Argumentum quartum ex dispositione Mand. feud. Elect. Saxon. d. d. 30. April. 1764. Tit. V. §. 3. petitur.

Denique eas nunc placet subiungere, quas praecipue nouissimum, quod de feudis disponit, Edictum Saxonicum Electorale in l. c. subministrat, rationes causae simultaneae inuestitorum inferuentes. Ipsa verba legis audiamus: *Daferne sich aber jemand an der Lehn- oder Mitbelehnung eines Guts wirklich versäumet, und nachgehends dierhalben, ehe das Guth an einen andern, durch Kauff oder Tausch mit Lehn Herrlichem Consens geliebet, oder ehe der Anfall an die mit dem versäumten Gesamt-Haender, in gleichem oder auch entfernterem Successions-Rechte gestandene Mitbelehnte geschehen, pardoniret worden, so wird ihm solche, damit die, wachrenden Versäumniß, ertheilten Lehnherrlichen Consense, und zulässig geschebene Alienation eines oder andern Pertinenz-Stückes in ihren Würden bleiben, an Jereygestalt nicht, als in dem Stande, wie sich das Guth zur Zeit des erhaltenen Pardons befunden, bekennt.* Distinguitur in hac lege, vtrum illis ex simul inuestitis, qui per neglectum renouationis inuestiturae feloniam admitterunt, a domino directo gratia feloniae facta sit, nec ne. Si facta est, simul inuestito negligenti inuestitura ita tantum conceditur super feudo, vt hoc maneat in eodem statu, quo fuit tempore factae remissionis feloniae: si autem gratia felonica non facta est, feudum, existente casu successione, ad reliquos, qui simultaneam inuestituram rite renouarunt, siue in pari cum simul inuestitis officii sui in renouatione inuestiturae negligentibus constituti sint, siue in diuerso ac remotiori ordine succedendi, statim deuolui, haud obscure intelligitur ex verbis: *oder ehe der Anfall an die mit dem versäumten Gesamt-Haender in gleichem oder auch entfernterem Successionsrechte gestandene Mitbe-*

lebne gegeben, &c. Vox *Lehn-Anfall* denotat deuolutionem feudi existente casu successione factam, quae intuitu simul inuestitorum nititur impetrata simultanea inuestitura. Neque intelligi potest locus citatus de delatione feudi, simul inuestitis ex speciali gratia domini directi facta, tum, quia huius rei in lege nulla facta fuit mentio, tum et praecipue, quia delatio feudi, quae sola gratia domini directi speciali nititur, *Lehn-Anfall* non appellatur.

§. XVIII.

Quae verior videatur sententia, exponitur, refutatis argumentis §§. 11. 12. et 13. propositis.

Iam enarratis, quae pro causa tum domini directi tum simul inuestitorum afferri et possunt et solent, argumentis, eo delati sumus, vt, quae nobis probabilior, quae verior videatur sententia, aperiamus. Quo grauiores vtrinque stant rationes, eo difficilius videtur, certi quid in hac re dubia statuere. Attamen me non poenitet, esse huius sententiae, quae, causam simultanea inuestitorum esse meliorem ac potiore, adeoque in quaestione proposita locum non esse consolidationi feudi temporariae, statuit. Quid enim? Rationes, quae pro consolidatione feudi temporariae afferri solent, tantam vim non habere videntur, ac vulgo putatur. Nam *primo*, etfi feudum, renouatione inuestiturae a vasallo possessore neglecta, amissum, ex dispositione iuris feudalis Longobardici *q)* ad dominum directum reuertatur, tamen id ad simul inuestitos, renouationem inuestiturae negligentes, interpretatione extendi nequit, siquidem adest plane diuersa ratio. Vterque quidem ob neglectam renouationem inuestiturae priuatur iure, quod cuique ante omissionem renouationis inuestiturae competit, sed obiectum priuationis est diuersum. Vasallus principalis negligens *Feudo*, quod possidet, priuatur: simul inuestitus autem ob neglectum renouationis inuestiturae, excidit *iuribus ex simultanea inuestitura descendantibus r)* Quis vero dixerit, eum et feudo priuari, cum hoc nunquam possederit? Simul inuestitus in hac specie feloniae iure suo, quod habuit, scilicet iure succedendi in feudum excidit, vt dominus hanc iniuriae suae vltionem et vasallus poenam negligentiae habeat. Excluso itaque simul

simul inuestito officii sui negligente a iure succedendi in feudum, reliqui simultanee inuestiti, qui inuestituram rite renouarunt, existente casu successionis, ad possessionem feudi sunt admittendi, nec idoneum fundamentum adest consolidationis feudi temporariae, siquidem domino directo per id, quod simul inuestitus negligens a iure succedendi in feudum exclusus est, iam satisfactum fuit, neque dominus ex iure, quod reuera existere desit, succedere potest, ut taceam, ipsis principis iuris feudalis repugnare, si dominus duplicem personam, et domini et simul inuestiti gerere velit. Etenim alia plane est ratio in priuatione feudi. Hic enim, sublato nexu feudali, necesse est, ut feudum ad eum, a quo profectum est, redeat. Deinde quanquam domini directi arbitrio relicum est, vtrum simul inuestitis gratiam feloniam per neglectam inuestiturae renouationem admittae facere velit, nec reliquis simultanee inuestitis ius contradicendi competat, tamen ratio iuris feloniam remittendi non facultate feudum ad tempus consolidandi continetur, sed quia reuerentia domino directo debita, omitendo renouationem simultanee inuestiturae, fuit laesa, adeoque huic soli ius competit poenam feloniam persequendi. Quo iure suo si vititur dominus, nihil reliquorum simul inuestitorum iuri derogatur, aut aliquid iniuriae infertur. Tertium, quod supra (§. 1.) pro domino directo proposuimus, *argumentum*, ab ordine succedendi inter simultanee inuestitos petitur, potissimum omnino est, quod pro causa domini directi allegatur. Cum enim dominus simultanee inuestitis ius succedendi ea lege concefferit, ut tam vasallus, eiuque posteritas, quam simultanee inuestiti remotiores anteponanur, sequitur omnino, ut vasallo eiusque posteritate extincta, proximioribus autem propter feloniam commissam succedendi incapacibus, possessio feudi, quoad horum posteritas superest, in tutelam et possessionem domini redire debeat. At vero etiam haec ratio, si accurate rimetur, tantam vim non habet, ut nostram causam deserere cogamur. Etenim ordo succedendi inter simultanee inuestitos non prouenit a domino directo, sed modo a principali vasallo, qui ea lege plures in condominium feudi recepit, modo a patris inter ipsos simul inuestitos initis. Imperitur quidem dominus auctoritatem suam, sine qua non intelligitur simultanea inuestitura, sed ex ipsa hac re ius succedendi prouenit, non ordo, cum cuiuslibet condominium feudi indeque competens succedendi facultas

in solidum tribuatur. Ex quibus efficitur, vt dominus non possit locum proximiorum occupare, vel quia negotium, quo ordo succedendi inter simultanee inuestitos definitur, ad ipsum non spectat, vel quia, si hoc daretur domino, sibi ipsi ius succedendi in feudo tribuere videretur, id quod naturae successiois feudalis plane repugnat. Deinde, ordine succedendi inter simultanee inuestitos definito, semper conditio adiecta censetur, vt obtineat rebus sic stantibus, id est, superstitibus proximioribus eorumque posteritate et successiois adhuc capacibus. Quamobrem si alteruter casus in contrarium contingat, ordo quidem succedendi turbatur, sed inde dominus nullum ius in feudum accipit. Quoad enim successores feudales ad sunt ex simultanea inuestitura, arceatur dominus, atque remotiores simultanee inuestiti, qui aequae atque proximiores ad successioem feudi vocati fuerunt, id commodi habent, vt mox ad possessionem feudi perueniant. Quamobrem cum dominus nullum ius habere occupandi locum propiorum simul inuestitorum, atque remotiores in eum casum vocati sint, si et vasallus, eiusque posteritas, et proximiores simul inuestiti deficiant, sequitur, vt nec ex iure succedendi in locum proximiorum dominus feudi consolidationem exigere possit. Atque id ipsum etiam nouum argumentum praebet, quod, in dubia causa, agnati et simultanee inuestiti domino directo ex ipsa legum dispositione s), et successiois feudalis natura antepo-

§. XIX.

Sententia auctoris rescripto Principis Electoralis confirmatur.

Refutaris, quae pro consolidatione feudi temporaria afferri solent, argumentis, rationes, quibus ad defendendam causam simultanee inuestitorum vsi sumus, maiorem capiunt vim, sententiamque nostram extra omnem dubitationem ponere videntur. Quare non libet vltra disputare, ne, nimis anxie argumenta conquirendo, causae nostrae videamur diffidere. Si quid autem dubitationis adhuc supersit, id nunc plane euanescere putamus, postquam quaestio, in qua ex-

s) II. F. XXVI. pr.

cutienda hucusque versati fumus, a Serenissimo Principe Electore Saxoniae, patre patriae indulgentissimo, in Rescripto a. d. X. Octobr. clo MCCCLXXVII. in fauorem simultaneae inuestitorum decisa fuit. En verba ipsius Rescripti:

Es ist bey Gelegenheit, als nach' Absterben des letzten Besitzers der Nieder - Lausitzischen Lehnsgüter Zschernowitz, Beszen und Doebern Friedrich August von Polen, Christian Dietrich und Cons. unter dem Anführen, daß sie die einzigen wären, denen die gesammte Hand an diesen Gütern annoch zustehe, und unter ihnen keiner vor dem andern ein naeheres Successions - Recht sich zueigne, um Bekennung der Haupt - Lehn an solbannen Gütern gebeten, darüber

1) Ob bey einem Lehn, in welches nach rechter Sippzahl succediret werden soll, in dem Fall, wenn aufer denen sich meldenden Mitbelehnten, von denen übrigen Niemand vorhanden, der der Lehn gebührende Folge geleistet hat, diejenigen aber, so sich melden, unter einander der Succession halber einverstanden sind, und keiner ein näher und Vorzugs - Recht verlangt, denenselben zuförderst vor Bekennung der Lehn, die Beybringung, daß die sich versäumte, ihnen aber ausserdem gleich oder vorgestandene Mitbelehnten allerseits in ihrer männlichen Posterität abgestorben, mit Bestand Rechtes angenommen werden möge?

2) Ob, wenn ein Mitbelehnter der gesammten Hand nicht Folge geleistet, und sich solchergestalt vor erfolgten Lehn - Anfall an solbannen gesammten Hand versäumt hat, der Lehnsherr an die Stelle deselben dergestalt trete, daß auf den Fall, da dergleichen Mitbelehnter zur Lehnfolge gelangt seyn werde, das Lehn oder der Anteil des Lehn, so ihm alsdann zugefallen wäre, so lange derselbe und dessen Lehnfähige Descendenten am Leben, dem Lehnsherrn, und erst nach deren Abgange denen andern Lehnfolgern zufallen könne und müsse? Zweifel entstanden:

Wenn wir denn aber denen Lehn - Rechten, und der Lehn - Verfassung in Unseren Landen angemessen zu seyn erachten, daß eines theils auf die Mitbelehnten, welche zur Zeit des an die Mitbelehnten erfolgten Anfalles in der gesammten Hand nicht wirklich leben, keine Rücksicht zu nehmen, vielmehr solchen Falls, denen ihnen, vor ihrem Versäumnis in der Mitbelehnschafft gleich - oder nach - gestandenen, und in derselben wirklich noch befindlichen Mitbelehnten die Haupt - Beleb-

Belehnung nicht zu versagen, auch diesen in der gesammten Hand stehenden die Beybringung ihres Näher-Rechts vor dem versäumten, oder des gänzlichen Abganges desselben nicht anzustimmen, sondern nur die Versäumten, wenn sie sich selbst um rechtliches Gehör melden, zum Beweise ihrer erwanigen rechtlichen Entschuldigungs-Ursachen im Wege Rechts zuzulassen, und dasjenige was hierauf rechtskräftig entschieden werden wird, von beyden Seiten zu agnosciren sey, auch andern theils, der Lehnsberr an die Stelle der Mitbelehten, welche vor dem an sie erfolgten Anfalle sich versümet gehabt, nicht treten, sondern die Lehnsfolge an die noch vorhandenen Mitbelehten gelange:

Also haben etc. rel.

§. XX.

E p i l o g u s.

Haec sunt, quae in problemate iuris feudalis proposito, ad causam simultaneae inuestitorum defendendam, habuimus. Quicquid autem hoc est disputationis, id omne virorum doctorum submittimus iudicio, satis amplum laboris nostri fructum laturo, si nostram nos non plane inutiliter operam collocasse existimauerint.

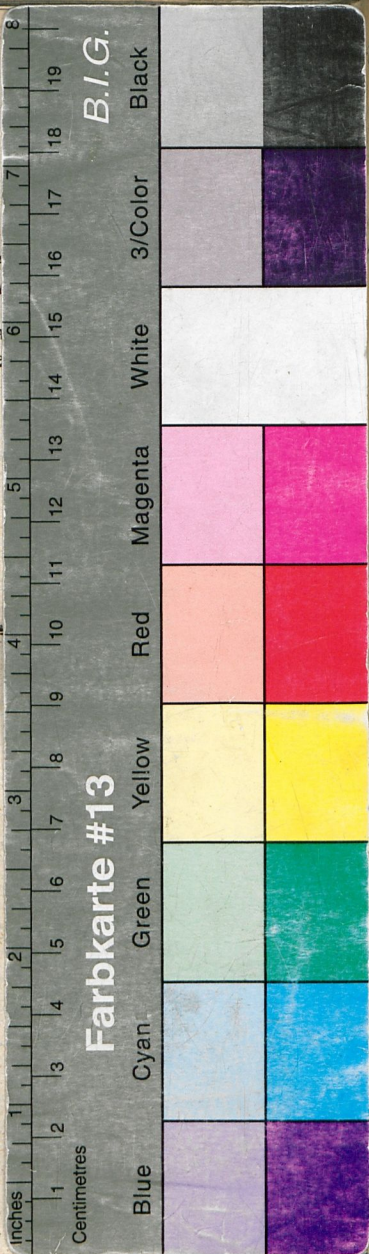
W 78

ULB Halle
005 361 494

3

Hübel.

1782, 1780

PROBLEMA IVRIS FEVDALIS

Num ob renouationem simultaneae inuestiturae a proximioe simultaneae inuestito omiffam, consolidatio feudi temporaria, existente successione casu, locum habeat.

DISSERTATIO INAUGVRALIS

QVAM

ILLVSTRIS IVRE CONSVLTORVM COLLEGII

AVCTORITATE

PRO GRADV DOCTORIS
IN VTROQVE IVRE

CAPESSENDO

D. XVIII. APRILIS A. R. S. clō Id cclxxxii.

H. L. Q. C.

PVBLICE TVEBITVR

HENRICVS FERDINANDVS HVIBEL

IVR. VTR. BACCAL. ET ADVOC. SAXON. IMMATR.

LIPSI AE,

EX OFFICINA BÜTTNERIA.